

SVETOVALNA SLUŽBA

V letošnjem šolskem letu se končuje prva triada prve generacije, vpisane v devetletno osnovno šolo. Pred nami je preverjanje znanja z nacionalnimi preizkusi, ki bodo pokazali naše večletne prizadevanje.

V poskusno uvajanje devetletke smo se vključili šola kot celota. Veliko je skupnih dejavnosti in sodelovanja med razredno in predmetno stopnjo, predvsem s tehniškimi, kulturnimi, naravoslovnimi, športnimi dnevi, pogrešamo pa razredno uro, ki jo prva triada nima. Svetovalna služba vidi v razredni uri veliko možnosti zlasti za preventivno dejavnost (graditev pozitivne samopodobe, dobrih medsebojnih odnosov ...), le vsebinsko bi jo morali opredeliti. Pogrešamo tudi vsebinsko prenovo podaljšanega bivanja.

Kot svetovalna služba smo največjo vlogo imeli v fazi priprav na uvedbo devetletke. Skupaj z vodstvom smo načrtovali, pripravljali prijavo, seznanjali z našim namenom starše in pridobivali njihova soglasja. Naša domena je bilo predvsem delo s starši, ki smo jih seznanjali z novostmi prek odprtega telefona, na okroglih mizah, roditeljskih sestankih in z veliko osebnih stikov, zlasti s starši, ki so omahovali glede vpisa svojega šestletnika v šolo. Osnovno vodilo pri pridobivanju soglasij staršev nam je bilo, da starše ne zanimajo toliko kurikularne spremembe in šolski sistem, kot to, kako bo vključitev njihovega otroka vplivala na njegovo počutje in nadaljnji razvoj. To je pomenilo, dati staršem čim več odgovorov na vprašanja in čim več možnosti za odprto komunikacijo.

Svoje izkušnje smo predstavljali na posvetu ravnateljev, šolam v projektu in kolegom na študijskih skupinah. Spremljali smo potek dela na vseh ravneh: priprave na pouk, hospitacije pri pouku, informiranja pedagoških delavcev šole. V svoji zavzetosti za projekt smo pogrešali bolj natančno in opredeljeno, formalizirano, vlogo svetovalne službe pri delu v zvezi z uvajanjem devetletke. Če nas je vodstvo šole še videlo pri pripravah in uvajanju projekta, je bilo naše spremljanje uvajanja prepuščeno lastni iznajdljivosti.

Ko smo na naši šoli iskali motive za uvedbo devetletke in primerjali svoje dotedanje izkušnje z novimi zahtevami, smo ugotovili, da imamo tako prostorske kot tudi kadrovske možnosti, vendar bo potrebno, poleg drugačne organizacije dela in usposabljanja pedagoških delavcev namenjati veliko pozornosti spreminjanju miselnosti vseh udeleženi. V prvi vrsti smo morali sprejeti dejstvo, da prihajajo eno leto mlajši otroci, katerih razvojne značilnosti se pomembno razlikujejo od dotodanjih prvošolcev. Glede tega se nam zdi izbira tandema vzgojiteljice in učiteljice dobra, saj združujeta izkušnje in znanje o otrokovem razvoju in didaktičnih postopkih.

Zakonodaja predvideva istega učitelja v vsej prvi triadi, sodelovanje z vzgojiteljico pa samo v prvem razredu. Z vidika vzgojno-izobraževalnih ciljev bi bilo smotno, da vzgojiteljica spremlja otroke tudi naslednje leto, učiteljica pa ni nujno, da gre z njimi skozi celotno triado (obstajati bi morala možnost izbire učitelja oziroma šole, staršev in učencev). Tako bi se izognili prehitremu »pošolanju« dejavnosti, ki potekajo v okviru šolskega programa, ter pripomogli k pridobivanju učnih in delovnih navad. S tem bi se morda omilila storilnostna naravnost, ki jo je v tretjem razredu že čutiti (čemu, je najbrž pripomoglo pričakovanje preverjanja znanja z nacionalnimi preizkusi). Opaziti je, da se v praksi pozablja na razliko med tretjim razredom devetletke in osemletke. Učitelji nehote primerjajo otroke glede na razred in ne na starost (učiteljice so dolga leta poučevale v osemletki), s čem se otroke po nepotrebnem obremenjuje. Tako učiteljevo ravnanje pa moramo razumeti, saj se tudi on preizkuša, želi povratno informacijo o kakovosti svojega dela, kar se prav gotovo kaže v napredku in uspehu učencev. Bati se je le, da bo rezultate preverjanja z nacionalnimi preizkusi učitelj vzel kot rezultate svojega triletnega dela, čeprav so resnični kazalniki njegovega dela le napredki učencev v primerjavi z njim samim. Ob spremljanju dela naših učiteljic in vzgojiteljic pa mirno lahko rečemo, da vlagajo v priprave, izvedbo pouka in vse nadstandardne dejavnosti maksimalne napore in se s svojimi učenci angažirajo na vseh področjih. So ustvarjalne in tudi dovolj kritične do svojega dela in projekta.

Iz pogovorov z učitelji ugotavljamo, da se še vedno dosledno ravna po učnem načrtu, ne glede na to, da jim je v projektu ne le dovoljeno, temveč tudi svetovano, naj sami presojujejo o pomembnih vsebinah, ki jih je treba obravnavati in jim nameniti več časa, ter manj pomembnih, ki jih lahko izpustijo. Pripombe so, da je v drugem in tretjem razredu preveč ur namenjenih slovenskemu jeziku, na ta račun pa premalo matematiki. Prva triada otroke opismenjuje, učijo se govora in poslušanja, pisanja in branja, branje z razumevanjem pa je prvi pogoj za pridobivanje znanja na vseh področjih, ne le pri slovenskem jeziku. Slovenski jezik je treba vzeti mnogo širše, kot je zapisano v učnih načrtih. Tu se otroci učijo jezika, slovničnih zakonitosti, pa tudi razmišljanja, zavedanja, pomnjenja. Pridobljeno znanje pri enem predmetu pa bi morali učence naučiti uporabljati tudi pri drugih.

Po dosedanjih izkušnjah lahko rečemo, da smo se v teh letih veliko naučili. Kot vsaka sprememba, je tudi ta prinesla odpore, ki so zahtevali dodatne napore udeležencev, vendar se zavedamo, da je zaradi kakovosti, h kateri vsi težimo, potrebna tako lastna rast vsakega posameznika kot tudi združevanje znanja in izkušenj vseh pedagoških delavcev.

Nada Liplin, psihologinja
Jelka Štritof, pedagoginja
Osnovna šola Dravljje